

OPPONENSI VÉLEMÉNY

Kozma Zoltán György építészhallgató diplomatervéhez
A diplomaterv címe: Evezős egyesület a Prímás-szigeten

A helyszín, az esztergomi Prímás-sziget napjainkra már csak részben nevezhető *érintetlen* - vagy egy másik, inkább befektetői nézőpontból tekintve *kihasználatlan* - területnek.

Az elmúlt évek nagy beruházásai mély nyomokat hagytak a szigetnek elsősorban az északi részén, de előreláthatóan a déli részre tervezett szálloda komplexum sem a Duna-parti terület természetközeli és rekreációs jellegét fogja kidomborítani.

A diplomázó is e városközei, magára hagyott terület szükségszerű fejlesztésén gondolkodik - a befektetői szemlélettől némileg eltérően.

Így az utóbbi években kialakult északi beépítés ellensúlyozásaként a sziget déli részének a meglévő sport és szabadidős tevékenységek céljára alkalmas jellegét kívánja rendezni, annak a városba történő szervezettebb integrálásával, és az ehhez kapcsolódó infrastruktúrák, mint például futóút vagy sportpályák felélesztésével.

Bár a tervező eredetileg egy átfogó rendezési javaslat kidolgozását tűzte ki feladatául, ezt az idő előrehaladtával egy reálisabb cél váltotta fel, és így egy, a sziget súlypontjában meglévő sportegyesület problémáira való koncentráció végső soron az egész területre vonatkozó konkrét tervezői állásfoglalás létrejöttét segítette elő.

Mivel az árvízterületen elhelyezkedő meglévő klubépület déli irányban az utolsó épített eleme a szigetnek, így e pozíció megtartása és kihangsúlyozása különös megvilágításba helyezi a határhelyzetben lévő választott területet.

Az időközönként fellépő árvizek okozta áldatlan állapotok ellen az új egyesület épületének lábakra állítása és ezáltal a maximális árvízszint fölé való emelése frappáns megoldás, amit a Kis és Nagy Duna-ágot összekötő, a szigetet lényegében keresztülvágó szigorú, tengelyes telepítés tesz minden irányban nyitottá és átjárhatóvá, ugyanakkor funkcionálisan jól oszthatóvá és szezonálisan bővíthetővé is.

A talajszinttől elemelt terek átjárhatóságát és megközelíthetőségét elsősorban a fő közlekedési elemként szolgáló hosszanti rámpák biztosítják, és éppen ezek, talán túlzottan könnyed fa járőfelületeik és korlátelemeik révén lehetnek sérülékeny pontjai az amúgy igen szellemes beépítésnek, hiszen ezek azon részei a háznak, amik a leginkább ki vannak téve a nehezen legyűrhető árvíz pusztító hatásának.

Az egyesület épületének szerkesztése ugyanakkor alapvetően következetesnek és jól tagoltnak mondható: az evezősök külső és belső tereit masszív vasbeton szerkezetre szerelt könnyed fadobozok határolják.

A Duna-ágakat összekötő tengelyre felfűzött négy különálló, pavilonos elrendezésű klubépület elemei jól osztják fedett nyitott és zárt terekre, valamint a nyári idényt is kiszolgáló terekre a fák közötti szabad térséget.

A tengely mentén egymáshoz képest elcsúsztatott fadobozok mellett, hogy arányos területeket jelölnek ki és szép átlátásokat biztosítanak, egyúttal jól használható teresedéseket is eredményeznek, közvetlen kül- és beltéri kapcsolatokkal.

Ebben kisebb hiányosságnak érzem a klub belső terének a terasszal való korlátozott összenyithatóságát, és bejáratának a lépcsőhöz való túlságosan elvszerű, merev igazítását.

Annak ellenére, hogy a diplomázó ügyes javaslatot ad az alsó szintek üres tereinek szezonális belakására, nyári ideiglenes felhasználására, a két szint közötti átjárhatóság meglehetősen szűkös és körülményes: egy egy méter szélességű lépcső kevésnek tűnik számomra az alsó és felső terek intenzív együttléséhez.

Az épületnek amúgy tiszta és elvszerű szerkesztésében számomra felesleges, és alsó nézetében helyenként zavaró elem a vasbeton szerkezet lábainak esetleges dülöngélése, illetve néhol annak kiegyenesedése, amivel a diplomázó elmondása szerint a környező fák törzseinek imitációját kívánja direkt eszközökkel megteremteni.

Megítélésem szerint az alszerkezet e szabályozatlan viselkedése némileg tompítja annak a finom kontrasztnak a hatását, ami a felszerkezettel való viszonyában érzékelhető.

Hasonló bizonytalanságot érzek a betonszerkezetek méretével kapcsolatban, amit ugyan részben igazolt az opponensi bemutatás utáni szerkezeterősítés szükségessége is, de észrevételem elsősorban nem konkrétan statikai vonatkozású, hanem inkább a beton masszív tartósságára, időtálló hatására irányul.

Minden bizonnyal valamennyi számítás szerint a szerkezet elbírja terheit, bár inkább egy külső hatásoktól védett, körbeburkolt környezetben. Itt a szélsőséges külső hatásoknak kitett, számtalan furattal gyengített kissé filigrán szerkezet – *hangsúlyozom* – nem tartószerkezetében, hanem elsősorban hatásában gyengíti az amúgy gondosan felépített összképet.

Ehhez kapcsolódik a már említett szűkös lépcső is: a mintegy 8 cm vastag, a jeges árnak is kitett szerkezet nem éppen az időtállóság érzetét erősíti bennem, nem beszélve arról, hogy egy 16x mintegy 110 méter alapterületű beton szerkezet alatt egy, vagy inkább két lépcső némileg határozottabb megjelenése az épület terepszintű átjárhatóságát és átláthatóságát nem akadályozta volna, ugyanakkor azok kitüntetett pontként való megjelenése a kétszinteségből származó komplexitást erősíthetné.

A tervet illetően még két apró észrevételem van, de rögtön hozzá is teszem, hogy a következő, a program jellegéhez köthető arányosságot érintő részletek azok, amik talán a legnehezebben ítélnélhetőek meg egy tervezési folyamat során.

Ahhoz, hogy a pavilonok fűthető terei megfelelőképpen hőszigeteltek lehessenek, a betonszerkezettől mintegy 30 cm-rel magasabbra kerül az egységes járósík, aminek a teljes felületen való biztosítására számomra aránytalan mennyiségű fa- és ehhez tartozó bonyolult kapcsolatok, rögzítések szükségeltetnek.

Egy ilyen helyzetben akár az alszerkezet ügyes síkváltásai, akár a fűtött terek megemelt belső síkjából adódó szinteltérések józanabb és a választott feladathoz is talán jobban kötődő, arányosabb megoldást eredményeztek volna.

Sőt, talán a fenti gondolatmenetből fakadóan az alsó szint 16 méter szélességű, 220-as egységes zárt belmagassága és fényviszonyai is valamelyest finomodhattak volna.

A beépítést szellemesen egészítik ki az időnként ideérkező túra-evezős csoportok úszó „műtárgy” szállásai is, vázlatosan kidolgozott tereik szerkezete és működtetése arányosnak, mind a tervezett beépítéshez, mind a sziget ezen részéhez és hangulatához igazodónak tűnik, éppen csak a sátrazást kiváltó lakóegységek professzionális üvegezését nem hiányolom róluk.

Mindent egybevetve ezen összetett kérdésre a diplomázónak egy alapos válaszát láthatjuk a bemutatott tervlapokon és a diplomaterv elfogadását javaslom.

Marián Balázs
építész

Budapest, 2011. június 26.